

Organizacja pracy zdalnej w wybranych podmiotach wykonujących zadania publiczne w związku z ogłoszeniem stanu epidemii

Kontrola wykonania zadań

Data publikacji: 23.9.2021

PEŁNE SPRAWOZDANIE (PL) >

STRESZCZENIE (EN) >

Co NOK ocenił i dlaczego

Na mocy ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych pracodawca mógł polecić pracownikowi wykonywanie pracy w formie zdalnej. Większość organów administracji publicznej nie była należycie przygotowana na zaistniałą sytuację epidemiologiczną. W szczególności dotyczyło to urzędów, które w ramach swojej działalności mają dostęp do dokumentów zawierających tajemnice ustawowo chronione, a nie posiadały odpowiedniej bazy materiałowej (komputerów przenośnych oraz wdrożonego systemu elektronicznego obiegu dokumentów). Celem kontroli było sprawdzenie, w jaki sposób urzędy rozwiązały organizacyjnie i technicznie problemy pracy zdalnej, czy nie wpłynęła ona na jakość obsługi interesantów oraz czy zachowane zostało bezpieczeństwo tajemnic ustawowo chronionych. Wnioski z kontroli miały pozwolić na wypracowanie skutecznych procedur wykonywania pracy zdalnej w przyszłości.

Ustalenia NOK

Rok epidemii COVID-19 pokazał bierność we wprowadzaniu w administracji publicznej elastycznych form organizacji pracy i niedostosowanie sposobu wykonywania pracy zdalnej do zadań realizowanych przez skontrolowane podmioty. W rezultacie, wraz z rozwojem epidemii, taki tryb pracy stosowany był w coraz mniejszym zakresie, wbrew rosnącemu zagrożeniu.

NIK negatywnie oceniła przygotowanie 34 z 40 skontrolowanych podmiotów wykonujących zadania publiczne do realizowania pracy w trybie zdalnym. Co prawda we wszystkich jednostkach, w których ją wprowadzono, opracowano i wdrożono właściwe procedury wewnątrz i z reguły prawidłowo ewidencjonowano czas pracy zdalnej, jednak bariery infrastrukturalne, finansowe i techniczne ograniczyły lub uniemożliwiły odpowiednie zorganizowanie efektywnej pracy zdalnej. Większość (29 z 40) skontrolowanych podmiotów wyposażona była bowiem w niewielką liczbę przenośnego sprzętu komputerowego, niemal połowa nie miała zdigitalizowanych danych, a w 17 nie można było użytkować systemów dziedzinowych poza siedzibą jednostki, co uniemożliwiało zdalny dostęp do dokumentów.

Niedostateczny stan przygotowania skontrolowanych podmiotów do realizowania zadań na odległość uniemożliwiał z reguły jej wykonywanie w sposób rzetelny i zgodny z przepisami. W konsekwencji 2/3 ich pracowników wykonywało zadania wspomagające, niewymagające dostępu

do systemów informatycznych, samokształciło się lub pozostawało do dyspozycji pracodawcy, niejednokrotnie przy wykorzystaniu prywatnych zasobów do celów służbowych. To z kolei miało wpływ na niewielki stopień wykorzystywania tego rodzaju pracy zwłaszcza w trakcie drugiej i trzeciej fali epidemii COVID-19, pomimo obowiązującego wówczas w kraju nakazu pracy zdalnej.

Wnioski NOK

Ponad rok epidemii w Polsce pokazał, że skontrolowane instytucje nie szukały rozwiązań usprawniających pracę zdalną, zwłaszcza takich metod pracy, które pozwoliłyby na bezpośrednią obsługę interesantów. Przez ten czas nie wprowadzono również kompleksowych zmian w przepisach dotyczących pracy zdalnej ani programów czy strategii, które określałyby cele, wskaźniki i oczekiwane wartości transformacji cyfrowej w skontrolowanych instytucjach. Z reguły nie przeprowadzono tam audytów czy kontroli, które pokazałyby bariery i dobre praktyki w ramach pracy zdalnej. Nie mniej jednak kierownicy tych instytucji diagnozowali i korzyści, i problemy.

Wyniki kontroli NIK pokazały, że stan przygotowania badanych instytucji do pracy zdalnej jest niewystarczający i wymaga działań systemowych. Z uwagi na finansową zależność od jednostek nadrzędnych, instytucje te nie mają wystarczających instrumentów, by na własną rękę przeprowadzić niezbędną transformację cyfrową. Zdaniem NIK potrzebne są więc gruntowne zmiany, ze szczególnym uwzględnieniem działań finansowych i organizacyjnych, które pozwolą na wyposażenie urzędów w przenośny sprzęt komputerowy, a także rozwiązań technicznych i prawnych umożliwiających zdalny dostęp do dokumentów. NIK sformułowała w związku z tym wnioski do premiera, które dotyczą m.in. przeprowadzenia niezbędnych zmian legislacyjnych, a także do kierowników instytucji objętych kontrolą.